

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

İKİNCİ BÖLÜM

İŞÇİ VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru No. 67483/12)

KARAR

Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrası • Usulüne uygun yakalama ve tutuklama • Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendi • Tutuklama kararının verildiği sırada başvuranların bir terör örgütüne mensup olduklarından şüphelenmek için inandırıcı sebeplerin bulunmaması
Sözleşme'nin 5. maddesinin 4. fıkrası • Denetim hakkında usule ilişkin güvenceler • Yeni bir duruşma yapılmaksızın, aşırı yüksek zaman aralığı (yedi ila dokuz ay arası) bırakarak yapılan yargılamanın dosya üzerinden denetlenmesi

STRAZBURG

20 Ekim 2020

Kesinleşme Tarihi
20 Ocak 2021

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Bazı şekli düzeltmelere tabi tutulabilir.

İşçi ve diğerleri/Türkiye davasında,

Başkan

Jon Fridrik Kjølbro,

Hâkimler

Marko Bošnjak,

Valeriu Grițco,

Egidijus Kūris,

Arnfinn Bårdsen,

Darian Pavli,

Saadet Yüksel,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith'in katılımıyla oluşturulan

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), Daire olarak toplanarak,

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan davanın temelinde, Türk vatandaşları olan, Osman İşçi, Mehmet Sıdk Akın, Fikret Çalağan ve Erdal Turan adındaki dört kişinin ("başvuranlar"), 20 Eylül 2012 tarihinde, İnsan

Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin

("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvuruyu (no. 67483/12),

Sözleşme'nin 5. maddesinin 1, 3 ve 4. fıkraları ile Sözleşme'nin 10 ve 11.

maddelerine ilişkin şikâyetlerin Türk Hükümetine ("Hükümet")

bildirilmesine ilişkin kararı ve tarafların görüşlerini dikkate alarak,

15 Eylül 2020 tarihinde gerçekleştirilen müzakerelerin ardından, söz konusu tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

GİRİŞ

1. Olayların meydana geldiği tarihte, birinci başvuran Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonuna bağlı olan, Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikasının (*Eğitim-Sen*) bir üyesidir. Diğer başvuranlar aynı kuruma bağlı olan sağlık ve sosyal hizmetler sendikasına bağlı üye ve yöneticileridir. Başvuranlar, yasa dışı bir örgüte üye oldukları hakkında şüphe duyulması sebebiyle tutuklanmışlardır. Başvuranlar, bu tutukluluğun Sözleşme'nin 5. maddesinin 1, 2 ve 3. fıkralarını ve Sözleşme'nin 10 ve 11. maddelerini ihlal ettiği kanaatindedirler.

OLAY VE OLGULAR

2. Başvuranlar sırasıyla 1983, 1973, 1974 ve 1974 doğumlu olup, Ankara'da ikamet etmektedirler. Başvuranlar, Ankara Barosuna bağlı Avukat M. Ö. Türkdoğan tarafından temsil edilmişlerdir.

3. Davalı Hükümet kendi yetkilisi tarafından temsil edilmiştir.

A. KCK Örgütü

4. 2009 yılında, yasa dışı bir örgüt olan, Kürdistan Topluluklar Birliğine (*Koma Civakên Kurdistan*, KCK) üye olduklarına dair haklarında şüphe bulunan pek çok kişi hakkında ceza soruşturması açılmıştır.

5. Soruşturmadan sorumlu Cumhuriyet savcıları, birçok iddianameyle, yetkili ağır ceza mahkemeleri önünde, esasen bir terör örgütüne üye olduklarına dair haklarında şüphe bulunan birçok kişi – politikacılar, iş adamları, avukatlar, üniversite profesörleri, öğrenciler ve gazeteciler – hakkında ceza davaları başlatmışlardır.

6. Cumhuriyet Savcılarına göre, KCK, yasa dışı silahlı bir örgüt olan Kürdistan İşçi Partisinin (*Partiya Karkerên Kurdistan*, PKK) “sivil koludur” ve Türkiye topraklarının bir kısmını bölmeye yönelik eylemlerde bulunmuş olması ve bu amaçla bir terör örgütü kurup yönetmiş olması nedeniyle 1999 yılında mahkûm edilen PKK lideri Abdullah Öcalan tarafından savunulan “demokratik konfederalizm” ilkelerine göre bağımsız bir Kürt Devleti kurulması amacıyla, “KCK Sözleşmesi’nde” belirtilen siyasi bir sistemin oluşturulmasını amaçlamaktadır.

B. Başvuranların Yakalanması ve İlgililer Hakkında Açılan Ceza Davası

7. Ankara Ağır Ceza Mahkemesi’nin naip hâkim olarak görevlendirilen bir hâkimi (« naip hâkim » ve « Ağır Ceza Mahkemesi »), 21 Haziran 2012 tarihinde, KCK örgütüne yönelik yapılan operasyon kapsamında şüphelilerin ve avukatlarının soruşturma dosyasına erişimlerinin kısıtlanmasına karar vermiştir.

8. KCK üyesi olmakla suçlanan başvuranlar, 25 Haziran 2012 tarihinde yakalanarak gözaltına alınmışlardır.

9. Ankara Cumhuriyet Savcılığı, başvuranları, özellikle sendika faaliyetleri ile katıldıkları gösteri ve toplantılarda yaptıkları bazı konuşmalar hakkında sorgulamıştır. İlgililer, yasa dışı bir örgüte üye olduklarını kesinlikle inkâr etmişlerdir ve özet olarak, kendilerine isnat edilen fiillerin toplantı ve dernek kurma özgürlüğü haklarıyla korunan yasal faaliyetler dâhilinde olduğunu beyan etmişlerdir.

10. Bu duruşmalar sonunda, 28 Haziran 2012 tarihinde, Ankara Ağır Ceza Mahkemesi naip hâkimi, birinci, ikinci ve dördüncü başvuranların

tutuklanmalarına karar vermiştir. Naip hâkim kararını şu unsurlarla gerekçelendirmiştir: ilgililere isnat edilen suçların niteliği ve bu suçların, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (CMK) 100. maddesinin 3. fıkrasında sayılan, şüphelenilen kişi hakkında kuvvetli suç şüphesi bulunması halinde, tutukluluğun haklı kılındığı “katalog” suçlar da denilen suçlar arasında yer alması, söz konusu suç için öngörülen ceza ile şüphelinin kaçması ve delillerin karartılması riski.

11. Üçüncü başvuran da, 29 Haziran 2012 tarihinde, tutuklanmıştır. Naip hâkim kararında, isnat edilen suçun gerçekten işlendiğini düşündüren kuvvetli şüphelerin bulunduğu, soruşturma makamları tarafından delil unsurlarının henüz toplanmadığı ve söz konusu suçun, CMK'nın 100. maddesinin 3. fıkrasında sıralanan suçlar arasında yer aldığı kanaatine varmıştır.

12. Başvuranlar ardından, haklarında verilen tutukluluk kararlarına itiraz etmişler ve serbest bırakılmalarını talep etmişlerdir.

13. Ağır Ceza Mahkemesi, belgelerin dosya üzerinden incelenmesinin ardından, 20 Temmuz 2012 tarihinde başvuranların itirazlarını reddetmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, ilk verilen tutukluluk kararının gerekçelerine, davanın koşullarında tutuklamaya alternatif olabilecek tedbirlerin yetersiz olduğunu eklemiştir.

14. Başvuranların avukatları, 31 Temmuz 2012 tarihinde, müvekkillerinin tutukluluk halinin devamı kararına karşı yeniden itiraz etmişlerdir.

15. Ağır Ceza Mahkemesi, 9 Ağustos 2012 tarihinde verilen bir kararla, ilgililere isnat edilen suçun niteliği; bu suçun gerçekten işlendiğini düşündüren kuvvetli sebeplerin varlığı; soruşturma dosyasında bulunan delil unsurlarının niteliği; delillerin yok edilmesi ihtimali; ve delillerin henüz toplanmadığı, söz konusu suçun CMK'nın 100. maddesinin 3. fıkrasında

sıralanan suçlar arasında yer aldığı; ilgililerin tutuklanmalarına sebep olan olay ve olgular tespitinde bir değişiklik olmadığı, sanıkların lehinde ileri sürülebilecek hiçbir yeni delil unsuru bulunmadığı ve tutukluluğa alternatif tedbirlerin yetersiz olduğu kanaatine vararak, bu talebi reddetmiştir.

16. Türk Anayasa Mahkemesi önünde bireysel başvuru yolu, 23 Eylül 2012 tarihinde ulusal hukuk sistemine dâhil edilmiştir.

17. Başvuranlar, 19 Kasım 2012 tarihinde, yeniden serbest bırakılma talebinde bulunmuşlardır. Ağır Ceza Mahkemesi, 20 Kasım 2012 tarihinde verilen bir kararla, bu talebi reddetmiştir.

18. Başvuranlar, 27 Kasım 2012 tarihinde, bu karara karşı itiraz etmişlerdir. Ağır Ceza Mahkemesi, 7 Aralık 2012 tarihinde bu itirazı reddetmiştir.

19. Ankara Cumhuriyet Savcısı, 28 Ocak 2013 tarihli bir iddianameyle, Ankara 13. Ağır Ceza Mahkemesi önünde başvuranların da aralarında olduğu yetmiş iki kişi hakkında ceza davası başlatmış ve ilgililerin bir terör örgütüne üye oldukları gerekçesiyle cezalandırılmalarını talep etmiştir. Cumhuriyet savcısı, kendisine göre başvuranların PKK/KCK terör örgütünün “sosyal cephesini” teşkil eden Demokratik Emek Platformu bünyesinde faaliyetler yürüttüklerini açıklamıştır. Cumhuriyet savcısı, bu yapının, Devlete karşı bir güç olarak oluşturulduğu ve söz konusu örgüt için farklı profesyonel sektörlerde çalışan kişiler arasından militanları işe aldığı kanaatine varmıştır. Bu bağlamda Cumhuriyet savcısı, başvuranları, söz konusu terör örgütünün talimatlarıyla düzenlenen birçok toplantı ve faaliyete katılmakla ve bu faaliyetleri yürütmekle suçlamıştır. Cumhuriyet savcısı suçlamalarını, teknik izleme raporlarına, ses kaydı dökümlerine, soruşturma aşamasında el konulan CD, DVD ve harici disklerin incelenmesi sonucunda düzenlenen tutanaklara ve telefon dinleme ve gizli izleme raporlarına dayandırmıştır.

20. Ağır Ceza Mahkemesi, 15 Şubat 2013 tarihinde, ikinci başvuranın serbest bırakılmasına karar vermiştir.

21. Ağır Ceza Mahkemesi ayrıca, 13 Nisan 2013 tarihinde gerçekleştirdiği ilk duruşma sonucunda, diğer başvuranların da serbest bırakılmalarına karar vermiştir.

22. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 6526 sayılı ve 21 Şubat 2014 tarihli Kanun'un yürürlüğe girmesinin ardından, başvuranların davası Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi önünde görülmeye devam edilmektedir.

23. Taraflarca 2017 yılının Eylül ayında ibraz edilen son unsurlardan, başvuranlara karşı açılan ceza davasının halen bu mahkeme önünde derdest olduğu anlaşılmaktadır.

C. Anayasa Mahkemesi'ne Yapılan Bireysel Başvuru

24. Başvuranlar, 4 Ocak 2013 tarihinde, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuş ve bu başvuru çerçevesinde, özgürlük ve güvenlik haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir. Başvuranlar, üzerlerine atılı suçu işlediklerine dair haklarında şüphe duyulması için kuvvetli sebepler bulunmadığı halde tutuklandıkları kanaatindedirler. Başvuranlar ayrıca, tutukluluk süresinden şikâyet etmektedirler.

25. Anayasa Mahkemesi, 11 Aralık 2014 tarihli bir kararla, ilgililerin bireysel başvurusunu reddetmiştir. İlgililerin maruz kaldığı tutuklamanın yasallığı ile ilgili olarak, Anayasa Mahkemesi, başvuranlar tarafından suç işlenildiğine dair kuvvetli bir karinenin mevcut olduğu yönüne eğilmiştir. Bu bağlamda, Anayasa Mahkemesi, Cumhuriyet Savcısının suçlamalarını teknik izleme raporlarına, ses kaydı dökümlerine, soruşturma aşamasında el konulan CD, DVD ve harici disklerin incelenmesi sonucunda düzenlenen tutanaklara ve telefon dinleme ve gizli izleme raporlarına dayandığını kaydederek, başvuranların üzerlerine atılı suçu işlediklerine dair kuvvetli

şüphelerin varlığını kanıtlayan yeterli veri bulunduğu kanaatine varmıştır. Bununla birlikte, Anayasa Mahkemesi, başvurunun bu kısmının açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilemez olduğu kanaatine varmaktadır.

26. Tutukluluk süresi ile ilgili olarak, Anayasa Mahkemesi, ikinci başvuran için tutukluluk süresinin yedi ay yirmi gün olduğunu ve diğer ilgililer için dokuz ay on beş gün olduğunu kaydetmektedir. Atılı suçun niteliğini, ceza yargılaması kapsamında suçlanan kişilerin sayısını, bu kişilerin söz konusu suçu işlediklerine dair kuvvetli şüphelere dayanak oluşturan kanıtları ve yetkili hâkimlerin tutukluluğu haklı çıkarmak için izledikleri muhakemeyi dikkate alarak, Anayasa Mahkemesi, Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasına benzer terimlerle kaleme alınan Anayasa'nın 19. maddesinin 7. fıkrasının ihlal edilmediği sonucuna varmaktadır.

HUKUKÎ ÇERÇEVE VE İLGİLİ İÇ HUKUK UYGULAMASI

27. İlgili iç hukuk kuralları ve uygulaması, Mahkeme'nin *Mustafa Avcı/Türkiye* (No. 39322/12, 27 ila 46. paragraflar, 23 Mayıs 2017) kararında açıklanmaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

II. SÖZLEŞMENİN 5. MADDESİNİN 1 VE 3. FIKRALARININ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

28. Başvuranlar, suç işlediklerine dair haklarında şüphe duyulmasına sebep olan inandırıcı nedenlerin varlığına ilişkin herhangi bir delil unsuru bulunmadığını ve dolayısıyla tutuklanmalarının gerekli olmadığını iddia etmektedirler. Başvuranlar ayrıca, maruz kaldıkları tutuklama süresinin aşırı

uzun olduğu kanaatindedirler. Başvuranlar bu bağlamda, Sözleşme'nin 5.

maddesinin 1 ve 3. fıkralarını ileri sürmektedirler. Bu maddenin ilgili kısımları aşağıdaki şekildedir:

“1. Herkes özgürlük ve güvenlik hakkına sahiptir. Aşağıda belirtilen haller dışında ve yasanın öngördüğü usule uygun olmadan hiç kimse özgürlüğünden yoksun bırakılamaz:
(...)

c) Kişinin bir suç işlediğinden şüphelenmek için inandırıcı sebeplerin bulunduğu veya suç işlemesine ya da suçu işledikten sonra kaçmasına engel olma zorunluluğu kanaatini doğuran makul gerekçelerin varlığı halinde, yetkili adli merci önüne çıkarılmak üzere yakalanması ve tutulması;

(...)

3. İşbu maddenin 1. fıkrasının c) bendinde öngörülen koşullar uyarınca yakalanan veya tutulan herkesin derhal bir yargıç veya yasayla adli görev yapmaya yetkili kılınmış sair bir kamu görevlisinin önüne çıkarılması zorunlu olup, bu kişi makul bir süre içinde yargılanma ya da yargılama süresince serbest bırakılma hakkına sahiptir. Salıverilme, ilgilinin duruşmada hazır bulunmasını sağlayacak bir teminat şartına bağlanabilir.”

29. Hükümet başvuranların iddialarına itiraz etmektedir.

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

30. Hükümet, başvuranların Sözleşme'nin 5. maddesine ilişkin şikâyetleri ile ilgili olarak iç hukuk yollarının tüketilmediğini iddia etmektedir. Hükümet, CMK'nın 141. maddesinin 1. fıkrasının a) ve d)

bentlerinin yasaya aykırı olarak yakalanan ya da haksız bir şekilde tutuklanan kişilere tazminat alma imkânı sağladığını ifade ederek, başvuranların tutukluluklarının ardından serbest bırakılmış olmaları sebebiyle, bu hükme dayanarak tazminat davası açabileceklerini ve açmış olmaları gerektiğini ileri sürmektedir. Hükümet, bu bağlamda, Yargıtay'ın yerleşik içtihadına göre, CMK' nın 141. maddesi gereğince, aşırı uzun tutukluluk sebebiyle tazminat talebinde bulunmak ve bu talep hakkında

karar verilmesi için davanın esasıyla ilgili nihai bir karar verilmesinin beklenmesine gerek olmadığını belirtmektedir.

31. Başvuranlar ise, bütün iç hukuk yollarını tükettiklerini ileri sürmektedirler.

32. Mahkeme, *Lütfiye Zengin ve diğerleri/Türkiye* (No. 36443/06, 61 ila 68. paragraflar, 14 Nisan 2015) davası kapsamında bu türden bir itirazı incelediğini ve bu davada, ulusal makamların yargılama boyunca, söz konusu özgürlükten yoksun bırakmanın hukuka ya da yasaya aykırı olduğunu kabul etmemelerini göz önünde bulundurarak, bu itirazı reddettiğini hatırlatmaktadır. Mahkeme, bir yandan, CMK'nın 141. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendinde belirtilen hukuk yolunun, Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasını ileri süren başvuranların yalnızca tutukluluk sürelerinden şikâyet etmemelerine rağmen, sadece özgürlükten yoksun bırakma süresine itiraz edilmesine imkân verdiğini ve diğer yandan, Hükümetin CMK'nın 141. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendine dayanan tazminat davasının söz konusu davadaki koşullara benzer koşullarda sonuçlanabileceği kanaatine varılmasını sağlayan ulusal kararları sunacak bir durumda bulunmadığını tespit etmiştir. Mahkeme somut olayda, bu içtihtadından uzaklaşması için herhangi bir neden görmemektedir. Hükümet tarafından ileri sürülen, iç hukuk yollarının tüketilmediği yönündeki itirazın kabul edilemeyeceği sonucuna varılmaktadır.

33. Mahkeme, bu kapsamda başvuranlar tarafından sunulan şikâyetlerin Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrası anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve başka herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesiyle bağdaşmadığını tespit ederek, bu şikâyetlerin kabul edilebilir olduğuna karar vermektedir.

B. Esas Hakkında

34. Başvuranlar, özgürlüklerinden yoksun bırakıldıkları süre boyunca, ulusal mahkemelerin, bir suç işlediğine dair haklarında şüphelenilmesini gerektiren inandırıcı nedenlerin bulunduğu ve tutuklanmalarının gerekli olduğu sonucuna varılmasını sağlayabilecek en küçük bir delil unsurundan bahsetmediklerini ileri sürmektedir. Başvuranlar ayrıca, maruz kaldıkları tutukluluk süresinden şikâyet etmektedirler.

35. Hükümet ise, Mahkemeyi mevcut davada Sözleşme'nin 5. maddesinin 1 ve 3. fıkralarının ihlal edilmediği sonucuna varmaya davet etmektedir. Hükümet, bir terör örgütü olan PKK/KCK grubunun "sosyal cephesinin" sorumlu kişilerinden olduklarına dair başvurular hakkında şüphe bulunduğu gerekçesiyle, ilgililerin bu örgüt hakkında yürütülen ceza soruşturması kapsamında tutuklandıklarını ifade etmektedir. Hükümet, bu örgütün üyelerinin ve sempatizanlarının, kandırmak için yasal faaliyetleri kullanarak, hükümet dışı kuruluşlar ve siyasi partiler kisvesi altında hareket ettiklerini iddia etmektedir. Hükümet, söz konusu suçu işlediklerine dair başvurular hakkında şüphelenilmesini gerektiren inandırıcı nedenlerin varlığının, ceza soruşturması kapsamında toplanan, teknik izleme raporları, ses kaydı dökümleri, soruşturma aşamasında el konulan CD, DVD ve harici disklere ilişkin inceleme tutanakları ile telefon dinleme ve gizli izleme tutanakları gibi delil unsurlarıyla objektif olarak kanıtlandığını ileri sürmektedir. Hükümet, bu unsurların, söz konusu suçu işlediklerine dair başvurular hakkında şüphelenilmesini gerektiren makul nedenlerin bulunduğuna dair objektif bir gözlemciyi ikna edebilecek olay ve bilgileri teşkil ettiğini belirtmektedir. Son olarak, Hükümet, başvuruların maruz kaldıkları tutukluluğun Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrası uyarınca aşırı uzun olmadığını ileri sürmektedir.

36. Mahkeme, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinin yalnızca, bir suç işlediğine dair bir kişi hakkında şüphelenilmesini gerektiren inandırıcı nedenlerin bulunması halinde, bu kişinin yetkili adli makamın huzuruna çıkarılması amacıyla, ceza yargılaması kapsamında tutuklanmasına imkân verdiğini hatırlatmaktadır (*Mehmet Hasan Altan/Türkiye*, No. 13237/17, 124. paragraf, 20 Mart 2018).

37. Bir yakalamanın Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi anlamında makul şüphelere dayandığının kabul edilebilmesi için, soruşturma makamlarının, yakalama sırasında veya gözaltı süresi boyunca suçlamalar yöneltmek için yeterli delilleri toplamaları zorunlu değildir (*Brogan ve diğerleri/Birleşik Krallık*, 29 Kasım 1988, 53. paragraf, A serisi No. 145B). Tutuklunun suçlanması ya da yargılanması da zorunlu değildir. Sorgulama amacıyla verilen tutukluluk kararı, yakalamaya neden olan şüpheleri doğrulayarak veya ortadan kaldırarak ceza soruşturmasının tamamlanmasını amaçlamaktadır. Böylelikle, şüphelere yol açabilecek olay ve olgular, ceza soruşturması sürecinin bir sonraki aşamasında ortaya çıkan, mahkûmiyet kararını haklı göstermek veya bir suçlama yöneltmek için gerekli olan olay ve olgularla aynı düzeyde değildir (*Murray/Birleşik Krallık*, 28 Ekim 1994, 55. paragraf, A serisi No. 300A).

38. Bununla birlikte, özgürlükten yoksun bırakmanın dayandırılması gereken şüphelerin "inandırıcılığı", Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi tarafından sunulan korumanın temel unsurunu oluşturmaktadır. İyi niyetle şüphe duyulması yeterli değildir. "İnandırıcı nedenler" ifadesi, söz konusu kişinin suçu işlemiş olabileceğine dair objektif bir gözlemciyi ikna edebilecek olay veya bilgilerin mevcut olması gerektiği anlamına gelmektedir. "İnandırıcı" olarak kabul edilebilecek unsur, ilgili koşulların tamamına bağlıdır (*Fox, Campbell ve*

Hartley/Birleşik Krallık, 30 Ağustos 1990, 32. paragraf, A serisi No. 182, ayrıca bk., *İlgar Mammadov/Azerbaycan*, No. 15172/13, 88. paragraf, 22 Mayıs 2014, *Rasul Jafarov/Azerbaycan*, No. 69981/14, 117 ila 118. paragraflar, 17 Mart 2016, ve *Şahin Alpay/Türkiye*, No. 16538/17, 103. paragraf, 20 Mart 2018). Dolayısıyla, Mahkeme, şüphelerin “inandırıcılığını” değerlendirmeye davet edildiğinde, Sözleşme’nin 5. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi tarafından sunulan güvencenin özüne zarar verilip verilmediğini belirleyebilmelidir. Bu nedenle, yakalanan kişinin iddia edilen suçu işlediğine dair hakkında şüphelenilmesini gerektiren makul gerekçelerin bulunduğu konusunda Mahkemeyi ikna edebilecek, en azından bazı olayları veya bilgileri Mahkemeye bildirme görevi, davalı Hükümete aittir (*Kavala/Türkiye*, No. 28749/18, 127. paragraf, 10 Aralık 2019).

39. “İnandırıcılık” ifadesi ayrıca, suçlamaların inandırıcılığına dair objektif gözlemciyi ikna etmek için şüphenin ulaşması gereken eşiği belirtmektedir. Genel kural olarak, bu konuya ilişkin sorunlar, olay ve olgular düzeyinde ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, yakalama ve tutuklamanın, söz konusu olayların gerçekliğine inanılmasını sağlayacak “inandırıcı nedenleri” oluşturmak için yeterli objektif unsurlara dayanıp dayanmadığını sorgulamak gerekmektedir (*Włoch/Polonya*, No. 27785/95, 108 ila 109. paragraflar, AİHM 2000XI). Olgusal yönün dışında, Sözleşme’nin 5. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi anlamında “şüphelenilmesini gerektiren inandırıcı nedenlerin bulunması” gerekliliği, ileri sürülen olayların, ilgili davranış hakkında ceza mevzuatı hükümlerinden birinin kapsamına girdiğinin makul olarak kabul edilebilmesi gerektiği anlamına gelmektedir. Böylelikle, bir tutuklu hakkında ileri sürülen eylem veya olayların, bunların meydana geldiği

tarihte bir suç teşkil etmemesi halinde, açıkça herhangi bir makul şüphe söz konusu olamaz (*Kandjov/Bulgaristan*, No. 68294/01, 57. paragraf, 6 Kasım 2008, ve *Mammadli/Azerbaycan*, No. 47145/14, 52. paragraf, 19 Nisan 2018).

40. Ayrıca, bizzat atfedilen olaylar, başvuranın Sözleşme ile güvence altına alınan hakların kullanılmasına bağlı olmamalıdır (bk., *mutatis mutandis* (bu davaya uygulanabildiği ölçüde), *Merabishvili/Gürcistan* [BD], No. 72508/13, § 187, 28 Kasım 2017).

41. Mahkeme ayrıca, bir kişinin yakalanması sırasında üzerine atfedilen şüphelerin “makul” olması gerektiğini hatırlatmak istemektedir (yukarıda belirtilen *Fox, Campbell ve Hartley*, § 33). Bu durum, *a fortiori* (daha ziyade) bir şüpheli tutuklandığında da geçerlidir. Makul şüpheler, yakalanma ve ilk tutukluluk sırasında var olmalıdır (yukarıda belirtilen *Ilgar Mammadov*, § 90). Öte yandan, bir suçu işlemesi nedeniyle, yakalanan kişinin suçlanması için makul nedenlerin devam ettiğine ek olarak, ulusal mahkemelerin, özgürlükten yoksun bırakılmaya dayanarak, uygun ve yeterli gerekçeler ileri sürme yükümlülüğü, tutukluluk halinin devam etmesine hüküm veren ilk karardan itibaren yani yakalanmadan “hemen” sonra uygulanmaktadır (*Buzadji/Moldova Cumhuriyeti* [BD], No. 23755/07, § 102, 5 Temmuz 2016).

42. Mahkeme, görevinin, meşru bir amacın izlenmesi dâhil olmak üzere, incelemesi tabi olan davada Sözleşme’nin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendinde belirtilen koşulların yerine getirilip getirilmediği konusunu belirlemek olduğunu hatırlatmaktadır. Bu bağlamda, ilke olarak olaylara ilişkin kendi değerlendirmesini yerel mahkemelerin değerlendirmesinin yerine koymak Mahkemenin görevi değildir. Yerel mahkemeler kendi önlerine sunulan delilleri değerlendirmek için daha iyi bir konumdadır (*Ersöz/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 45746/11, § 50, 17 Şubat 2015, *Mergen ve diğerleri/Türkiye*, No. 44062/09 ve diğer 4 başvuru, § 48, 31 Mayıs 2016, *Yüksel ve diğerleri/Türkiye*, No. 55835/09 ve

diğer 2 başvuru, § 53, 31 Mayıs 2016, yukarıda belirtilen *Mehmet Hasan Altan*, § 126, yukarıda belirtilen *Şahin Alpay*, § 105 ve *Alparslan Altan/Türkiye*, No.12778/17, § 128, 16 Nisan 2019).

43. Mahkeme somut olayda, 25 Haziran 2012 tarihinde, KCK'ya üye olmakla suçlanan başvuranların bu örgüt hakkında yürütülen ceza soruşturması çerçevesinde, yakalandıklarını ve gözaltına alındıklarını gözlemlemektedir. İlgililer, savcılık tarafından sorgulandıktan sonra, 28 ve 29 Haziran 2012 tarihlerinde Ağır Ceza Mahkemesi Nöbetçi Hâkim huzuruna çıkarılmış ve Hâkim ilgililerin tutuklanmalarına karar vermiştir (yukarıda 10.-11. paragraflar). Bu tutukluluk, ikinci başvuranın durumu için 15 Şubat 2013 ve diğer başvuranların durumu için 13 Nisan 2013 tarihine kadar sürmüştür. Mahkeme ayrıca, 28 Şubat 2013 tarihinde, PKK/KCK oluşumu olan bir terör örgütüne üye olmakla suçlanan başvuranlar da dâhil olmak üzere, birçok kişi hakkında ceza davası açıldığını tespit etmektedir. Mahkeme öte yandan, Hükümetin görüşleri ve iddianameye ilişkin dosyadaki unsurlar ışığında, başvuranlara atfedilen şüphelerin nedeni olan olayların özellikle üyesi ve yöneticisi oldukları sendikalar hesabına yürüttükleri faaliyetlere indirgendiğini tespit etmektedir.

44. Hükümet, sendikal faaliyetler kisvesi altında, başvuranların gerçekte bir terör örgütü hesabına faaliyetler yürüttüklerini belirtmektedir. İlgililer tarafından maruz kalınan özgürlükten yoksun bırakılmanın, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasına uygun olduğu sonucu çıkmaktadır. Mahkeme, bu argümandan tatmin olmamaktadır. Hükümet, ilgililerin tutuklanması sırasında başvuranlar ile söz konusu terör örgütü arasında en ufak bir bağlantının bulunduğunu gösterecek hiçbir unsur sunmamıştır. Bununla birlikte, Ağır Ceza Mahkemesi'nin başvuranların tutuklanmasına hüküm veren 28 ve 29 Haziran 2012 tarihli kararlarda, Hükümetin iddiasını destekleyecek nitelikte hiçbir delil unsuru da bulunmamaktadır. Terör örgütünün bazı üyelerinin ve sempatizanlarının sivil toplum örgütlerinin ve siyasi partilerinin kisvesi altında kılık değiştirerek yasal faaliyetleri

kullanarak hareket ettikleri iddiası, başvuranların bir terör örgütüne üye olmak gibi önlenen ciddi bir suçu işleyebileceklerine ilişkin objektif bir gözlemciyi ikna etmek için yeterli olarak değerlendirilemez. Mahkeme ayrıca, Ankara Ağır Ceza Mahkemesi kararının makul bir şüphenin varlığına işaret edebilecek herhangi bir unsur içermediğini değerlendirmektedir.

45. Hükümet öte yandan, başvuranlar hakkında savcının iddialarının soruşturma aşamasında ele geçirilen teknik gözetim raporlarına, ses kayıtları kopyalarına, CD inceleme tutanaklarına, DVD ve harici sabit disklerle, telefon dinleme ve gizli gözetim raporlarına dayandığını belirtmektedir. Mahkeme, bu delil unsurlarının içeriğini ve önemini belirleme durumunda değildir. Mahkeme buna karşın, söz konusu unsurların iddianamenin sunulduğu sırada yani ilgililerin özgürlükten yoksun bırakılmalarından birkaç ay sonra iletildiğini gözlemlemektedir. Bu koşullar çerçevesinde, olayların, bilgi veya ciddi delil yokluğu nedeniyle, Hükümet tarafından ileri sürülen unsurlar, başvuranların tutuklanmalarını gerektirecek suç niteliğindeki faaliyetlere katıldıklarını hiçbir şekilde kanıtlamamaktadır.

46. Mahkeme, bu değerlendirmeler ışığında, somut olayda yerel makamlar tarafından ileri sürülen yasal hükümlerin yorumlanmasının ve uygulanmasının, başvuranların özgürlükten yoksun bırakılmalarına düzensiz ve keyfi bir nitelik kazandıracak olduğu kanaatine varmaktadır.

47. Dolayısıyla, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrası ihlal edilmiştir.

48. Mahkeme, bu tespiti dikkate alarak, başvuranların tutukluluk süreleri hakkında Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasına ilişkin şikâyetini ayrı olarak incelemenin gerekli olmadığını değerlendirmektedir (bk. *mutatis mutandis* (bu davaya uygulanabildiği ölçüde), *Zervudacki/Fransa*, No. 73947/01, §§ 60-61, 27 Temmuz 2006, yukarıda belirtilen *Lütfiye Zengin ve diğerleri*, § 92 ve yukarıda belirtilen *Kavala*, § 160).

I. SÖZLEŞME’NİN 5. MADDESİNİN 4. FIKRASININ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

49. Başvuranlar, tutukluluk hallerinin yasallığına etkin bir şekilde itiraz etme imkânlarının olmadığını iddia etmektedirler. Başvuranlar bu bağlamda, öncelikle soruşturma dosyasına getirilen kısıtlama tedbirinden şikâyet etmektedirler. Başvuranlar ardından, ulusal mahkemelerin başvurularını, yalnızca bir duruşma çerçevesinde kendilerini ve avukatlarını dinlemeksizin, dosyaya dayanarak incelemelerinden şikâyet etmektedir. Başvuranlar, Sözleşme’nin 5. maddesinin 4. fıkrasını ileri sürmektedirler. Sözleşme’nin 5. maddesinin 4. fıkrası aşağıdaki gibidir:

“Yakalama veya tutulma yoluyla özgürlüğünden yoksun kılınan herkes, tutulma işleminin yasaya uygunluğu hakkında kısa bir süre içinde karar verilmesi ve, eğer tutulma yasaya aykırı ise, serbest bırakılması için bir mahkemeye başvurma hakkına sahiptir”.

50. Hükümet, bu iddiayı kabul etmemektedir.

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

51. Hükümet, iki nedenle iç hukuk yollarının tüketilmediğini iddia etmektedir. Hükümet öncelikle, başvuranların tutukluluk hallerine itiraz etmek için etkin bir başvuru yoluna yani CMK’nın 141. maddesinin 1. fıkrasının a) ve d) bentlerine dayanarak, tazminat davası hakkına sahip olduklarını iddia etmektedir. Hükümet ardından, başvuranların dosyaya erişimi kısıtlayan karara itiraz etmemeye devam ettiğini belirtmektedir.

52. Başvuranlar, kendi adlarına CMK’nın 141. maddesinde öngörülen başvuru yolunun etkin olmadığını iddia etmektedirler. Başvuranlar, Hükümetin ikinci iddiası hakkında yorum yapmamışlardır.

53. Mahkeme, soruşturma dosyasına erişimin olmadığına ilişkin şikâyetle ilgili olarak, CMK’nın 267. maddesinde şüphelilerin ve avukatlarının soruşturma dosyasına erişimi kısıtlayan kararlar dâhil olmak

üzere, hâkim tarafından verilen kararlar hakkında itiraz etme hakkının öngörüldüğünü gözlemlemektedir. Mahkeme, başvurular tarafından ikna edici bir açıklamanın yapılmaması nedeniyle, söz konusu itirazın bu şikâyeteye uygun bir telafi sağlama olasılığının bulunmadığını belirtmeye imkân veren hiçbir unsura sahip değildir ve bu itiraz makul bir başarı imkânı vermemektedir. Sonuç olarak başvurunun bu kısmı, iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle, kabul edilemezdir ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

54. Mahkeme, tazminat davasıyla ilgili olarak, Hükümet tarafından ileri sürülen hükmün yani CMK'nın 141. maddesinin 1. fıkrasının a) ve d) bendinin, Sözleşme'nin 5. maddesinin 4. fıkrasına dayanan şikâyetler hakkında tazminat hakkı öngörmediğini gözlemlemektedir. Mahkeme dolayısıyla, Hükümet tarafından belirtilen bu başvuru yolunun bu hüküm alanında başvuran tarafından ileri sürülen şikâyetler için uygun olmadığı kanaatine varmaktadır.

55. Mahkeme, tutukluluk kararları hakkında itirazın incelenmesi sırasında duruşma yapılmadığına ilişkin başvuruların şikâyetinin, açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve Sözleşme'nin 35. maddesinde amaçlanan diğer bir gerekçeyle kabul edilemez olmadığını tespit ederek, bu şikâyetin kabul edilebilir olduğuna karar vermiştir.

A. Esas Hakkında

56. Mahkeme, Sözleşme'nin 5. maddesinin 4. fıkrasının yakalanan veya tutuklanan her kişiye Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrası anlamında, özgürlükten yoksun bırakılmanın “uygunluğuna” ilişkin gerekli usul ve esas gerekliliklerine saygı konusunda başvuru yapma hakkını tanıdığını hatırlatmaktadır. Sözleşme'nin 5. maddesinin 4. fıkrasının kapsamına giren bir davanın gerekli güvenceler sağlayıp sağlamadığını belirlemek için, meydana gelen koşulların özel niteliğini dikkate almak gerekmektedir

(*Megyeri/Almanya*, 12 Mayıs 1992, § 22, A Serisi No. 237-A). Sözleşme'nin 5.maddesinin 4. fıkrasından doğan ilk usuli güvence, tutukluluk hakkında yapılan bir başvuru üzerine hâkim tarafından etkin bir şekilde dinlenilme hakkıdır (*Nikolova/Bulgaristan* [BD], No. 31195/96, § 58, AİHM 1999-II, *Włoch/Polonya*, No. 27785/95, § 126, AİHM 2000-XI, ve *Reinprecht/Avusturya*, No. 67175/01, § 31, AİHM 2005-XII). Ayrıca, tutukluluk hakkında yapılan bir başvuru üzerine hâkim tarafından dinlenilme hakkı “makul aralıklarla” kullanılabilir olmalıdır (*Knebl/Çek Cumhuriyeti*, No. 20157/05, § 85, 28 Ekim 2010).

57. Mahkeme, daha önce tutuklunun ilk derece mahkemesinde hâkim tarafından tutukluluk hali hakkında karar verilmesine davet edildiği durumlarda, itirazın incelenmesi sırasında mahkemeye çıkarılmamasının, bu durum silahların eşitliği ilkesine saygıyı etkilemedikçe kendi başına Sözleşme'nin 5. maddesinin 4. fıkrasını ihlal etmediğini kabul etmiştir (*Altınok/Türkiye*, No. 31610/08, § 54, 29 Kasım 2011). İtirazın incelendiği tarihte, ilgilinin ilk derece mahkemesinde hâkimlerin huzuruna çıkarılmasının, yalnızca birkaç güne dayandığında, Mahkeme bu durumun dikkate alınması gereken bir unsur olduğunu değerlendirmektedir (*ibidem*, § 55).

58. Mahkeme, başvuranların mevcut davada 28 ve 29 Haziran 2012 tarihlerinde Ağır Ceza Mahkemesi Nöbetçi Hâkim huzuruna çıkarıldıklarını ve tutuklanmalarına karar verdiğini kaydetmektedir. İlgililer bu nedenle, Nöbetçi Hâkim tarafından dinlenmiş ve tutuklanmalarını haklı gösteren delil unsurlarına uygun bir şekilde itiraz etme imkânı bulmuşlardır.

59. Mahkeme, ilgililerin tutuklanması ve tutukluluk hallerinin devam etmesi hakkında kendileri tarafından yapılan başvurularla ilgili olarak, ulusal mahkemelerin ilgilileri dinlemeksizin dosya üzerinden yaptıkları bir inceleme sonucunda, bu başvuruları reddettiklerini gözlemlemektedir. Mahkeme, bu bağlamda, başvuranların ilk duruşma tarihi olan 13 Nisan 2013 tarihinden önce bir hâkim önüne çıkarılma imkânlarının olmadığını

gözlemlemektedir. Mahkeme hâlbuki kişisel bir özgürlük söz konusu olduğunda, somut olayda olduğu gibi, bir hâkim huzuruna çıkarılmaksızın yedi veya dokuz aylık bir sürenin geçmesinin, söz konusu sürenin “makul olarak” nitelendirmeye imkân vermediği kanaatine varmaktadır (bk. bu anlamda, yaklaşık olarak dört, altı ve dokuz aylık süreler için sırasıyla Erişen ve diğerleri/Türkiye, No. 7067/06, § 53, 3 Nisan 2012, Karaosmanoğlu ve Özden/Türkiye, No. 4807/08, § 77, 17 Haziran 2014, ve Gamze Uhudağ/Türkiye, No. 21292/07, § 44, 10 Aralık 2013).

60. Mahkeme, başvuruların bir hâkim tarafından dinlenemediği sürenin uzunluğunu dikkate aldığında, ilgililerin ceza davası çerçevesinde dinlenmemesinin, Sözleşme’nin 5. maddesinin 4. fıkrasını ihlal ettiği kanaatine varmaktadır.

61. Sonuç olarak, bu hüküm ihlal edilmiştir.

II. SÖZLEŞME’NİN 11. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

62. İlk başvuran, Sözleşme’nin 10. ve 11. maddeleri alanında, tutuklanmasının ve tutukluluk halinin devam etmesinin özellikle yürüttüğü sendikal faaliyetler nedeniyle olduğunu iddia etmektedir.

Mahkeme, ilk başvuranın ileri sürdüğü şikâyeti dile getirme şeklini dikkate alarak, bu şikâyetin yalnızca Sözleşme’nin 11. maddesi açısından incelenmesine karar vermiştir. Sözleşme’nin 11. maddesi aşağıdaki gibidir:

“1. Herkes barışçıl olarak toplanma ve dernek kurma hakkına sahiptir. Bu hak, çıkarlarını korumak amacıyla başkalarıyla birlikte sendikalar kurma ve sendikalara üye olma hakkını da içerir

2. Bu hakların kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplum içinde ulusal güvenliğin, kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli olanlar dışındaki sınırlamalara tabi tutulamaz. Bu madde, silahlı kuvvetler, kolluk kuvvetleri veya devlet idaresi mensuplarınc

yukarıda anılan haklarını kullanılmasına meşru sınırlamalar getirilmesine engel değildir.”

63. Hükümet ise, bu şikâyetle ilişkin olarak iç hukuk yollarının tüketilmediğini iddia etmektedir.

64. Mahkeme, başvuranların ancak 20 Eylül 2012 tarihinde kendisine bireysel başvuruda bulunduklarını gözlemlemektedir. Mahkeme, Türk Anayasa Mahkemesi önündeki bireysel başvurunun, 23 Eylül 2012 tarihinde yani başvuranlar halen özgürlüklerinden yoksun bırakılmışken mevcut başvurunun yapıldığı tarihten üç gün sonra, yürürlüğe giren anayasal değişikliklerin ardından usul hukuk sistemi çerçevesinde yapıldığını kaydetmektedir. Mahkeme, iç hukuk yollarının tüketilmesinin, normal olarak kendi önünde başvurunun yapıldığı tarih olarak değerlendirildiğini hatırlatmaktadır (*A.Ş./Türkiye*, No. 58271/10, § 93, 13 Eylül 2016). Bu kural bununla birlikte, istisnasız değildir ve davanın özel koşulları tarafından gerekçelendirilebilir (*Baumann/Fransa*, No. 33592/96, § 47, 22 Mayıs 2001).

65. Mahkeme, Anayasa’nın yeni 148. maddesinin 3. fıkrasının, Anayasa Mahkemesine olağan iç hukuk yolları tüketildikten sonra, Anayasa ve Sözleşme ile Protokolleri tarafından korunan hak ve özgürlüklerin zarar gördüğü kanaatine vardıkları kişiler tarafından yapılan başvuruları inceleme yetkisi verdiğini tespit etmektedir. Mahkeme, daha önce *Uzun/Türkiye* ((kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 10755/13, §§ 25-27, 30 Nisan 2013) dava çerçevesinde bu yeni başvuru yolunu incelediğini hatırlatmaktadır. Mahkeme, bu davanın incelenmesi sırasında, öncelikle bu yeni hukuk yolunun pratik yönlerine yani bu hukuk yolunun erişilebilirliğine ve bireysel başvurunun koşullarına bakmıştır. Mahkeme ardından, bu yeni başvuru yolu hakkında yasa koyucunun isteğine özellikle Anayasa Mahkemesinin yetki alanına, kendisine verilen imkânlarla ve kararlarının kapsamına ve etkilerine eğilmiştir (*ibidem*, § 53). Mahkeme, bu yeni hukuk yolunun temel yönlerini inceledikten sonra, söz konusu

başvurunun ilke olarak Sözleşme'nin alanında ileri sürülen şikâyetlere uygun bir telafi perspektifi sunduğunu belirtmeye imkân sağlayan hiçbir unsura sahip olmadığı kanaatine varmaktadır. Mahkeme, bu korumanın sınırlarını incelemenin kendisini bir mağdur olarak gören kişiye bağlı olduğu sonucuna varmıştır (*ibidem*, § 69).

66. Mahkeme, mevcut durumunda, ilk başvuranın Anayasa Mahkemesi önünde Sözleşme'nin 11. maddesi hakkında bir şikâyet ileri sürmediğini gözlemlemektedir. Mahkeme dolayısıyla, bu bağlamda ilk başvuranın iç hukuk yollarını tüketmediği kanaatine varmaktadır (yukarıda belirtilen *Uzun*, §§ 68-70).

67. Mahkeme, sonuç olarak başvurunun bu kısmını Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle, reddetmektedir.

III. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

68. Başvuranların her biri, maruz kaldıkları kanaatine vardıkları manevi zarar olarak 25.000 avro (EUR) talep etmektedirler.

69. Hükümet, bulunan talebin aşırı olduğunu ve Mahkeme İçtihadında Mahkeme tarafından uygun görülen meblağlara tekabül etmediğini değerlendirmektedir.

70. Mahkeme, başvuranların her birine manevi tazminat olarak 6.500 avro yani toplamda 26.000 avro, bu meblağ üzerinden ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, ödenmesinin makul olduğu kanaatine varmaktadır.

B. Masraf ve giderler

71. Başvuranların her biri, ulusal mahkemeler ve Mahkeme önünde yürütülen davalar çerçevesinde, kendileri tarafından yapılan masraf ve giderler bağlamında, 4.725 avro yani toplamda 18.900 avro talep etmektedirler. Başvuranlar, taleplerine dayanarak, Mahkeme kararından itibaren uygulanabilir olan Ankara Barosu tarife çizelgesinden itibaren hesaplanan bir meblağ olan avukatlarına, Mahkeme önünde başvurularına ilişkin çalışmalar için ödemeyi kabul ettikleri sözleşmelerin bir nüshasını sunmaktadırlar. Başvuranlar, bu çizelgenin bir nüshasını sunmamışlardır.

72. Hükümet, başvuranların taleplerine dayanarak ödemeye ilişkin hiçbir destekleyici belge veya herhangi bir belge sunmadığını ve iddia edilen masraflarını detaylandırmadıklarını belirtmektedir.

73. Mahkeme İçtihadına göre, bir başvuran masraf ve giderlerinin geri ödemesini, bu masraf ve giderlerin gerçekliğinin, gerekliliğinin ve oranlarının makul niteliğinin tespit edildiği takdirde, elde edebilmektedir. Mahkeme somut olayda, sahip olduğu belgeleri ve İçtihadını dikkate alarak, başvuranların her birine 1.000 avro yani toplamda 4.000 avro ödenmesinin makul olduğu kanaatine varmaktadır.

C. Gecikme Faizi

74. Mahkeme, gecikme faizi olarak, bu meblağlara Avrupa Merkez Bankasının marjinal kredi faizlerine uyguladığı faiz oranına üç puan eklenerek elde edilecek oranın uygulanmasının uygun olduğuna karar vermiştir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OY BİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1, 3 ve 4. fıkralarına dayanan şikâyetlerle ilgili olması nedeniyle (itirazın incelenmesi sırasında

duruşmanın yapılmaması), kabul edilebilir ve geriye kalan için kabul edilemez olduğuna;

2. Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiğine;
3. İleri sürülen şikâyetin, Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrası alanında incelenmesinin gerekli olmadığına;
4. İtirazın incelenmesi sırasında duruşma yapılmaması nedeniyle, Sözleşme'nin 5. maddesinin 4. fıkrasının ihlal edildiğine;
5.
 - a) Davalı Devlet tarafından başvurulara, işbu kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, ödeme tarihindeki geçerli olan döviz kuru üzerinden Türk lirasına çevrilmek üzere aşağıda belirtilen meblağların ödenmesine:
 - i. Başvuranların her birine, bu meblağ üzerinden ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, manevi tazminat olarak 6.500 EUR (altı bin beş yüz avro);
 - ii. Başvuranların her birine, bu meblağ üzerinden ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, masraf ve giderler için 1.000 EUR (bin avro);
 - b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödeme tarihine kadar, bu meblağlara, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli olan marjinal kredi faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
6. Geriye kalan adil tazmin talebinin reddine *karar vermiştir*.

İŞÇİ VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE KARARI

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup, Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca 20 Ekim 2020 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Stanley Naismith
Bölüm Yazı İşleri Müdürü

Jon Fridrik Kjølbro
Başkan

Mevcut kararın ekinde, Sözleşme'nin 45. maddesinin 2. fıkrası ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 74. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, hâkim Yüksel'in ayrık görüşü bulunmaktadır.

J.F.K.

S.H.N.

HÂKİM YÜKSEL'İN MUTABAKAT ŞERHİ

(Çeviri)

İŞÇİ VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE KARARI

Mevcut davada, başvuranın tutukluluk halinin makul şüphelerin yokluğu nedeniyle, haklı olmadığını değerlendirerek, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının ihlal tespiti lehine oy kullandım. Bununla birlikte, başvuranların ihtilaf konusu özgürlükten yoksun bırakılmalarının “keyfi” olarak nitelendirilmesi durumunda, çoğunluğun görüşünü paylaşamam. Bu bağlamda, *Ragip Zarakolu/Türkiye* (No. 15064/12, 15 Eylül 2020) kararın ekinde yer alan ayrı görüşüme atıfta bulunmaktayım.